

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๕/๒๕๕๕

วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้วินิจฉัยว่านางสาวเพ็ญภาไพศาลศุภนิมิต ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า

ข้อ ๑ ด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น
- (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

และมาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรับพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง

หรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

ข้อ ๒ นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต เป็นข้าราชการการเมือง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร) ในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ตามคำสั่งกระทรวงการต่างประเทศ ที่ ๘๑๖/๒๕๔๒ เรื่องแต่งตั้งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๒ นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๒๕๒ นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๒ จึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายในวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๒

ข้อ ๓ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ตรวจสอบพบว่า นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้มีหนังสือลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๗๓ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ แจ้งให้นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว และนางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ชี้แจงข้อเท็จจริงว่า ไม่เคยทราบมาก่อนว่าการเข้าดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง ตามมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ จนเมื่อมีข่าวกรณี นายอมร อมรรัตนานนท์ ยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อให้ตรวจสอบความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรี ๑๐ คน ว่าสิ้นสุดลงเฉพาะตัวหรือไม่ ในกรณีดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนและบริษัท จึงได้มีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลหลายคนเกี่ยวกับมาตรา ๒๐๘ มาตรา ๒๐๙ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และทำให้ทราบต่อมาว่า ตนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีที่ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศด้วย แต่ในเวลานั้น ตนมีความคิดว่า แม้จะบกพร่องเนื่องจากไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ แต่ก็ตั้งใจไว้ว่าจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจาก

ตำแหน่ง และเหตุผลที่ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ในทันทีที่ทราบเพราะเห็นว่า
ใกล้หมดวาระการดำรงตำแหน่งแล้ว และยินดีให้มีการตรวจสอบย้อนหลังเพื่อดูรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
นับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่งจนถึงวันพ้นตำแหน่ง และขอยืนยันว่าไม่มีเจตนาหรือจงใจจะปกปิดหรือไม่ยื่น
บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แต่อย่างใด
ทั้งนี้ นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ก็มีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมาด้วย

ข้อ ๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้พิจารณาในการประชุม
ครั้งที่ ๒๔/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ แล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๗ เสียง
ว่า นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
ตามคำสั่งกระทรวงการต่างประเทศ ที่ ๘๑๖/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ มีหน้าที่ยื่นบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ แต่มีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ
ดังกล่าว แม้ในภายหลังได้ทราบคืออยู่แล้วว่าตนเองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง แต่ก็ยังคงไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสาร
ประกอบดังกล่าวให้เป็นการถูกต้อง พฤติการณ์ของนางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต จึงเป็นการจงใจ
ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรี
ช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่า

๑. นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
และเอกสารประกอบ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้
ในรัฐธรรมนูญ

๒. ห้ามมิให้นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปี
นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ผู้ถูกร้อง ชี้แจงว่า

ข้อ ๑ หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร เข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
การต่างประเทศเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ และได้ให้ผู้ถูกร้องไปช่วยงานที่กระทรวงการต่างประเทศ
ผู้ถูกร้องจึงได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ตั้งแต่วันที่
๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ตามคำสั่งกระทรวงการต่างประเทศ ที่ ๘๑๖/๒๕๕๒

ก่อนได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศและในระหว่างดำรงตำแหน่งอยู่นั้น ผู้ถูกร้องได้ปฏิบัติงานที่มูลนิธิjumjumu - พันธุ์ทิพย์ด้วยในตำแหน่งเลขานุการบริหารสำนักงานประสานมูลนิธิ มูลนิธิแห่งนี้ก่อตั้งขึ้นตามความประสงค์ของ หม่อมราชวงศ์พันธุ์ทิพย์ บริพัตร เพื่อให้ความสนับสนุนด้านการศึกษา การแพทย์ การหาความรู้เกี่ยวกับโบราณคดี เกษตรกรรม วัฒนธรรม ศิลปกรรม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยผู้กร้องได้ปฏิบัติงานที่มูลนิธิมาเป็นเวลากว่า ๑๓ ปีแล้ว ผู้กร้องจบการศึกษาด้านบริหารธุรกิจจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมายและไม่เคยศึกษาในรายละเอียดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ได้ยกร่างขึ้นใช้บังคับใหม่ในปัจจุบัน ผู้กร้องไม่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาก่อน ตลอดจนไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด เมื่อดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ผู้กร้องจึงไม่ทราบว่าการที่ได้ดำรงตำแหน่งนี้ต้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในสามสัปดาห์นับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์จึงเป็นเหตุให้ผู้กร้องไม่ได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้กร้องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเมื่อเข้ารับตำแหน่ง จนกระทั่งผู้กร้องได้ติดตามข่าวกรณีนายอมร อมรรัตนานนท์ ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้ตรวจสอบความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรี ๑๐ คน ว่าสิ้นสุดลงเฉพาะตัวหรือไม่ ในกรณีดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนและบริษัท โดยในเนื้อหาข่าวได้มีการอ้างถึงมาตรา ๒๐๘ มาตรา ๒๐๙ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ ผู้กร้องเกิดความสงสัยจึงได้สนทนาและสอบถามกับบุคคลที่มีความรู้ทางด้านกฎหมาย จึงทำให้ทราบต่อมาว่าผู้กร้องต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินในกรณีดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ข้อ ๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีหนังสือลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๗๓ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ แจ้งให้ผู้กร้องทราบว่า ได้ตรวจสอบพบว่าผู้กร้องไม่ได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และขอให้ชี้แจงเหตุผลโดยด่วน ซึ่งผู้กร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ชี้แจงเหตุผลต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยในการชี้แจงผู้กร้องไม่ได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไปด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากผู้กร้องมีความเข้าใจว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

แห่งชาติกำลังพิจารณากรณีดังกล่าวนี้อยู่และคำชี้แจงของผู้ถูกร้องเป็นข้อมูลสำคัญในการพิจารณา กอปรกับในเวลานั้นเป็นช่วงที่รัฐบาลของ ฯพณฯ นายชวน หลีกภัย ไกล่จะหมดวาระลง ผู้ถูกร้องจึงได้เรียนชี้แจงในหนังสือต่อไปว่าผู้ถูกร้องตั้งใจว่าจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อพ้นตำแหน่งต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในสามสิบวันนับจากวันพ้นตำแหน่ง และยินดีให้มีการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินย้อนหลังนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ซึ่งผู้ถูกร้องมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติตามที่กล่าวมานี้โดยแท้จริง และผู้ถูกร้องก็ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในสามสิบวันนับจากวันที่พ้นตำแหน่งแล้ว

ผู้ถูกร้องมิได้มีเจตนาจะไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามข้อกล่าวหา หากแต่เหตุผลเหตุของการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นเพราะความไม่รู้ทางด้านกฎหมายของผู้ถูกร้อง กอปรกับการไม่เคยศึกษาในรายละเอียดของบทบัญญัติมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยกคำร้องของผู้ร้องเสีย

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า นางสาวเพ็ญภา ไพศาลสุขนิมิต ผู้ถูกร้อง เป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๑ (๕) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ จึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายในวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒ ปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศภายในกำหนด เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตรวจสอบว่าผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ในกรณีเข้ารับตำแหน่ง ฯ จึงแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ ผู้ถูกร้องชี้แจงรับว่าไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ จริง เพราะไม่ทราบมาก่อนว่ามีหน้าที่ต้องยื่นและตั้งใจว่าจะยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งเพราะใกล้จะหมดวาระการดำรงตำแหน่งแล้ว และในที่สุดผู้ถูกร้องก็ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง คงยื่นบัญชี ฯ เฉพาะกรณีพ้นจากตำแหน่งเท่านั้น

พิเคราะห์แล้ว เมื่อนางสาวเพ็ญภา ไพศาลสุนิรมิต ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) จึงมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ แต่ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๑ ผู้ถูกร้องรับว่าไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๑ จริงและใกล้จะครบวาระการดำรงตำแหน่ง จึงจะยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่ง แต่ผู้ถูกร้องก็มีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในกรณีเข้ารับตำแหน่งหรือไม่ ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า เมื่อเข้าดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศไม่ทราบว่า จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แต่ต่อมาได้ติดตามข่าวกรณีนายอมร อมรรัตนานนท์ ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้ตรวจสอบการสิ้นสุดการเป็นรัฐมนตรีของ ๑๐ รัฐมนตรี โดยสอบถามจากผู้ จึงทราบว่าผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินขณะเข้าดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศด้วย แต่ผู้ถูกร้องก็มีได้ยื่นบัญชี ๑ ในทันทีที่ทราบว่ามีหน้าที่ต้องยื่น เมื่อผู้ถูกร้องรู้ว่าตนเองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ๑ แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ยื่นบัญชี ๑ และเมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตรวจพบจึงแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ ผู้ถูกร้องก็ไม่ยื่นบัญชีอีก ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า เห็นว่าใกล้จะหมดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ถูกร้องแล้ว จึงจะยื่นบัญชีภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง และในที่สุดผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ยื่นบัญชี ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ยื่นแต่บัญชี ๑ กรณีพ้นจากตำแหน่งเท่านั้น ดังนั้น ข้ออ้างของผู้ถูกร้องว่ามีได้จงใจไม่ยื่นบัญชี ๑ จึงไม่อาจรับฟังได้เพราะการยื่นบัญชี ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งกับการยื่นบัญชี ๑ กรณีพ้นจากตำแหน่งเป็นเรื่องต่างกรรมต่างวาระกัน จะอาศัยยื่นบัญชี ๑ กรณีใดกรณีหนึ่งโดยไม่ยื่นอีกกรณีหนึ่งนั้น ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่มีเจตนาให้ยื่นบัญชี ๑ ทุกกรณี เพื่อเป็นข้อมูลที่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ว่ามีความผิดปกติในทรัพย์สินอย่างไรหรือไม่ หากยอมให้ยื่นกรณีใดกรณีหนึ่งเพียงกรณีเดียวได้ ก็ไม่อาจเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างหรือการผิดปกติของทรัพย์สินขณะเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งได้ การกระทำของผู้ถูกร้องแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่ง จึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรณีเข้ารับตำแหน่ง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงวินิจฉัยว่า นางสาวเพ็ญภา ไพศาลสุนิรมิต ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ จึงต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ คือนับแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ